
Entrevista amb Joan Ferré Granja

En Joan Ferré Granja va néixer a Alcover el 10 de desembre de 1927. Se'l coneix també amb el renom de Joan de Dimes. Es casà amb Maria Isern Tell.

S'inicià com a pagès, seguint la tradició familiar, però aquesta feina no li agradava suficient, ho deixà i anà a treballar a la mòbila de ca Tasà. Féu el servei militar a Barcelona. A la tornada treballà al *saldó*, a Picamoixons i al Remei. Mort el seu pare, tornà a fer de pagès, aproximadament quan tenia 26 o 27 anys. Feia plantes i les duia a mercat. Compaginà la feina de pagès amb la seva entrada a la Cooperativa, en la qual fou membre de Junta fins al 1964. En aquesta guanyava 75 pessetes al dia per la feina que realitzava: treballava al magatzem, carregant i descarregant camions des de les 3 de la tarda fins a les 10 de la nit aproximadament. Fou el seu president durant sis anys i mig, és a dir, des de 1959 al 1965. Més tard els membres de la Unió de Cooperatives (on fou membre de la seva Junta) li proposaren d'anar a treballar amb ells, a la finca Roureda, a la carretera de Tarragona (a 1km. de Reus) com a encarregat en una planta embotelladora de vi i oli. Fou membre de la Junta rectora d'Unió de Cooperatives. Ho deixà per malaltia i quan retornà el canviaren al magatzem dels ous. Aquesta feina no el satisfè prou i comença a treballar com a cap d'equip a la Marchon, feina que deixarà en jubilar-se per malaltia.

A banda, en Joan Ferré compaginà la seva feina col·laborant amb nombroses associacions del nostre poble, com ara president del Futbol durant dos anys, membre de la Caçadora, de la Junta dels Amics (cap al 1960-1961). També va pertànyer a la Germandat, organisme oficial on estaven inscrits tots els pagesos d'Alcover; tenien la secció de crèdit agrícola. Va ser tinent d'alcalde de l'Ajuntament quan hi havia l'Andreu Barberà i després en Joan Figueres.

A continuació reproduïm algunes preguntes que vàrem fer a en Joan Ferré Granja que versaven sobre la seva estada a la Cooperativa com a president, i ens resumeix alguns dels puntals bàsics que a poc a poc consolidaren i anaren transformant aquesta entitat.

Això va començar més o menys l'any 1956 quan una colla de joves es van posar al cap de treure aquella gent que hi havia a la Cooperativa que només procuraven per ells i pels seus amics. Això havia durat des de finals de la guerra fins a l'any 1958. Aquest any ens van començar a introduir i es va formar una Junta que podíem dir, doncs, que era democràtica cent per cent, perquè es feien eleccions. Els

que vam entrar primer a la Junta, al cap d'un any vam fer una reconversió total i va ser quan a l'any 1959 vaig entrar-hi jo. Però abans d'entrar-hi jo, ja s'havia format la Secció Cooperativa Avícola de la Cooperativa i una colla de grangers que es van unir i van posar un molinet a baix per desenvolupar-se d'una manera autònoma.

—*Què hi havia en aquella època de Cooperativa?*

— Pràcticament hi havia de tot i no hi havia de res. El molí ja hi era. En aquell moment l'oliva estava intervinguda, només en feien per ells i pels pagesos que en portaven, entregant els *cupos* que llavors es donaven. Un cop portaves les olives i, quan a ells els semblava, et donaven l'oli, una quantitat petita; si era una família de quatre, per exemple de 10 litres a 40 litres. Anava racionada.

—*L'oli rebut no era doncs equivalent a la quantitat rebuda?*

— No, la resta es quedava al molí per a la seva disposició. Ho controlaven ells. L'any 1957, que vam anar a Tarragona, a Valls per reunions, per la qüestió dels proveïments, que va ser un dels anys dolents, va ser el primer que els pagesos van poder portar tot l'oli que van fer cap a casa seva. Havien de pagar unes quotes allà baix a proveïments.

Proveïments era un organisme que controlava tots els afers agrícoles i que multava els incompliments.

L'any 1956 es van començar a introduir uns homes de més edat. Llavors nosaltres en teníem trenta-un. Es van comprar avellanes, però va ser una quota que va comprar la Unió de Cooperatives, de quatre-cents sacs d'avellanes. Però en realitat, els pagesos no en van quedar gaire contents, perquè el preu que van liquidar al final va ser un preu més baix que el que anava al mercat. La Unió de Cooperatives no en va comprar l'any següent.

—*Hi anaven molt els pagesos a la Cooperativa?*

— No gaire, perquè el comerç fort eren els comerciants que hi havia a Alcover: ca Quimet de Rubió, ca Jordi, ca l'Ernesto.

—*La gent tirava més cap a ells?*

La gent s'estimava anar més cap allà perquè per exemple, a ca Quimet de Rubió, que era el lloc més fort, et donava l'adob que et feia falta per a la collita, i així els pagesos anaven allí.

Llavors la Cooperativa va posar en marxa la Secció de l'oli. Els pagesos per primera vegada després de la guerra van poder emportar-se tot l'oli que feien i que els pertocava, excepte els que n'hi sobrava perquè llavors els el comprava per entregar aquelles quotes que s'havien d'entregar. Llavors es va començar a posar en marxa el magatzem d'adobs. Ja es va poder vendre adob a discreció per a tothom que en volgués, que abans també estava intervingut. Els donaven *cupos* tots aquells anys de la guerra que ho havien de repartir entre tots els pagesos, però només ho repartien entre els seus amics i parents.

—*A l'hora de formar la Cooperativa, es regien per algun model?*

— Amb uns estatuts... però estaven al corrent que se'n fundaven pels pobles del voltant? Estavem cansats d'aquell sistema de funcionament. Hi havia la Cooperativa de Valls que era ll'avantguarda de totes. Ens vam posar en contacte amb el president de la Cooperativa de Valls, el senyor Josep Roig. Llavors ens vam posar en contacte amb un tal senyor Mestres de la Unió de Cooperatives de Reus. En formar la Junta vam tenir molts problemes, vam tenir moltes amenaces de caire polític, havíem d'anar molt en compte amb el que es deia ja que amenaçaven a dur-nos a Tarragona. Aviat acusaven les persones de ser rojos. Encara que ens fessin aquestes amenaces, com que a Tarragona ja estaven una mica cansats de les autoritats que regien llavors els pobles, no en feien molt de cas. Ni que m'amenaressin tenia el suport dels de Tarragona.

Llavors es va posar en funcionament el magatzem i a la llarga es van posar també a comprar avellanes, però la compra d'avellanes l'havíem de portar a vendre al Comerç, a Reus, als comerciants, i a un de Riudoms.

—*Era rendible tot això?*

— Era el que necessitaven els pagesos, que se'ls comprés el producte i se'ls subministrés el gènere i allí vam començar a comprar avellana en petita escala, però penseu que per comprar-la havíem de fer préstecs personals els de Junta als pagesos, per poder pagar el dissabte aquells pagesos que havien portat l'avellana. Recordo que un any, mentre estàvem arreglant avellanes al magatzem, el senyor Pons i el director de la Banca Vilella, sense haver-los demanat res, vingueren a oferir-nos un crèdit, per poder comprar avellanes, perquè van veure que la cosa començava a rutllar. S'estudià la proposta i es va decidir que sí. Era una setmana abans de la Fira, i per les avellanes que portava la gent amb crèdits personals sols que poguem fer nosaltres no ens arriba. Vam dir d'anar a veure aquest senyor per fer una pòlissa de crèdit i quan hi anem dos o tres dies abans de la Fira, aquell senyor va començar a posar problemes. Potser perquè li va agafar por o influenciat per algú altre. Com ho farem ara? Estem damunt de la Fira i la gent vol cobrar. Vaig anar corrent cap a la Unió de Cooperatives i em vaig tranquil·litzar perquè això es podia arreglar. Un cop aconseguit el crèdit, es va poder continuar amb la compra d'avellanes i la venda d'adobs.

—*Quin avantatge tenia un pagès que anés a la Cooperativa i no pas als comerços?*

— Mentre la Cooperativa no va posar a la venda adobs i comprar avellanes, i fer oli, el comerç tallava tal com volia, els favors que et feien els pagaves molt cars. En canvi, el que es procurava a la Cooperativa era tenir els beneficis suficients per cobrir les despeses. Ens vam posar a comprar avellanes i des de llavors les avellanes van començar a fer més lliures, abans no se'n feien tantes. Als altres comerciants

el comerç els va baixar molt, perquè la gent s'adonà que el pes no era net. Vam anar a comprar una balança per pesar avellanes, em van preguntar que com la volia i vaig dir una balança que fes els pesos bé (perquè hi havia moltes trampes). Es pesen 144 grams d'avellana; a la balança hi van els pesos, si aquests pesos que pesen l'avellana en closca es fan servir per pesar l'avellana en gra, no en pesarà tanta. Llavors es feien uns pesos únics de 144 grams, hi havia vegades que no els eren, es feien comentaris que deien això. La Cooperativa feia préstecs personals, però no sempre es tornaven, per això vam decidir de cobrar interessos. Tindrien crèdit durant un mes sense cobrar interessos i al cap d'un mes qui no vingués a pagar se li cobraria el recàrrec.

— *A part de vostè, com a president, quanta gent hi havia més?*

— La Junta estava formada per 9 persones d'Alcover, el president, el vice-president, el tesorer i el secretari. Llavors els vocals, que cadascun era el cap de la seva secció, el seu responsable, alhora donava comptes al president.

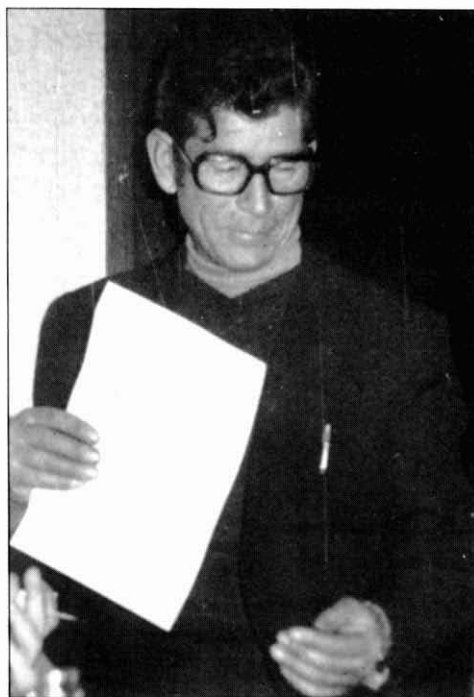
— *Quantes seccions hi havia?*

— La dels fruits secs i adobs, la del Molí i almassara, el celler i la secció avícola. També hi havia el Consell de Vigilància, que resolia diversos problemes i vigilava la nostra gestió. Format per tres persones: Joan Pàmies Bosch, Josep Magrané Camps i Marcel Vendrell.

La premsa es va quedar petita perquè la gent es va abocar la Cooperativa; vam haver de fer cups nous. Un any, vam haver de llogar cups per les cases, a cal Pep del Roig (al Portal de Sant Miquel), a ca la Pepa Antona. A la Cooperativa hi havia una cisterna de 400 hectòlitres, la vam netejar i a les nits anàvem a netejar cups perquè els pocs que hi havia a la Cooperativa quan te n'adonaves estaven plens.

— *L'any 1959 quïn fruit es portava més a la Cooperativa?*

— Els fruits secs. L'any següent, 1960, van fer més cups. Tiràven barrinades dins l'edifici mateix. Ho vam fer dues vegades, l'any següent hi vam tornar. Es va comprar una contínua més gran, de segona mà, a la Selva. Per fer els cups i per donar

una mica de serietat, vam fer un document on deia que tots els socis es comprometen a avalar la seva firma pels cups o les coses que es poguessin fer a la Secció celler, sempre que això s'aprovés en una assemblea general, perquè la Junta per si sola no podia fer ús d'aquest document. Al final, quasi tothom firmà.

Quan va entrar a la Cooperativa una de les coses en què es va trobar el deute que comportava un préstec hipotecari, poc important, i també quedaven pendents uns diners que alguns socis fundadors havien fet. El primer que es va decidir va ser pagar la hipoteca i saldar els deutes amb els primers socis. Després van muntar la Caixa Rural: la resposta de la gent era lenta, primer ja vam arrebregar uns cèntims i van poder comprar els gèneres i fer una mica més de crèdit a la gent. Ja no calia que anéssim al crèdit privat, perquè els costava més quartos. La gent podia anar als següents bancs: la Caixa (situat on hi havia el banc Espanyol de Crèdit antigament), la Banca Vilella (a cal senyor Pons), el Banc de Bilbao, que el portava el Barberà, de ca Zaco, i Sendrós també s'encarregava d'un altre banc.

També el mateix any es va fer el primer estat de comptes amb la novetat de que es féu en català. Això va provocar un rebombori força important, va ser una sorpresa per tothom.

Quan ell era de junta a la Cooperativa, van demanar la sala d'actes que en aquell moment era de la Falange i on es realitzaven activitats per als joves, com ara excursions, sortides... Finalment la Falange els la va cedir i varen començar a fer cinema en nom de la Germandat.

ANNA SERRA MASDEU
MARIA DEL MAR NOGUÉS SANCHEZ